

green-art
dokonalá harmonie

Irena Dundychová

Npor. J. Lašky 3095, 580 01 Havlíčkův Brod, soudní znalec v oboru ochrana přírody-dendrologie
e-mail: dundychova@green-art.cz, www.green-art.cz, Tel.: +420 603857955

Akce : **ZELEŇ DO BRODU**

**DOKONČENÍ PASPORTU ZELENĚ MĚSTA A OBNOVA
VYBRANÝCH PLOCH SÍDELNÍ ZELENĚ**

Investor : Město Havlíčkův Brod, Havlíčkovo náměstí 57, 580 61 Havlíčkův Brod 2

SO.04 ODPOČINKOVÁ PLOCHA V RÁMECH

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

Říjen 2014

1.Situace

Sadové úpravy řeší plochu ze západní strany budovy Městského úřadu V Rámech v Havlíčkově Brodě. Celá řešená plocha je zatravněná a obklopená zelení, z jižní strany se nachází vzrostlé zeravy, ze severní a západní strany listnaté stromy, uprostřed plochy pozůstatky po zaniklém pískovišti.

INVENTARIZAČNÍ TABULKA

(průměr kmene x 1,3 = průměr kmene na pařezu)

Poř. číslo	Druh	Obvod kmen	Průměr kmene v cm/průměr pařezu	Šířka koruny v m	Výška v m	SH	Popis
1	Picea pungens – smrk pichlavý	83	26/35	4-6	8-10	2	Jednostranná koruna, zhoršený zdravotní stav, pokácet.
2	Picea pungens – smrk pichlavý	82, 62	26/34 20/26	4-6	8-10	2	Dva kmeny, větví se u země. Zhoršený zdravotní stav, pokácet.
3	Sorbus – jeřáb	50	16/21	1	2-4	1	Suchý, pokácet.
4	Salix caprea – vrba jíva	keř	keř	10	10	3	Bez zásahu.
5	Forsythia – zlatice, Deutzia – trojpuk, Spiraea – tavolník	keře		1	1	2	Odstranit
6	Sorbus – jeřáb	89	28/37	6-8	8-10	3	Jednostranná koruna, pokácet.
7	Pseudotsuga menziesii – douglaska Menziesova	144	46	8-10	8-10	3	Bez zásahu.
8	Pseudotsuga menziesii – douglaska Menziesova	102	32	8-10	8-10	3-2	Bez zásahu.
9	Acer platanooides – javor mléč	83	26	6-8	6-8	3-2	Větví se ve 2 m do 2 kosterních větví, bez zásahu.
10	Acer platanooides – javor mléč	82	26	6-8	6-8	3	Větví se ve 2 m do 2 kosterních větví, zdravotní řez.
11	Acer platanooides – javor mléč	82	26	6-8	6-8	3	Větví se ve 2 m do 2 kosterních větví, zdravotní řez.
12	Acer platanooides – javor mléč	90	29	4-6	4-6	3-2	Větví se ve 2,5 m do 2 kosterních větví, bez zásahu.
13	Acer platanooides – javor mléč	76	24/31	4-6	4-6	3-2	Větví se ve 2 m do 2 kosterních větví, pokácet.

14	Tilia – lípa	109	35	8-10	6-8	3	Průběžný kmen, provést zdravotní řez.
15	Tilia – lípa	95	30	6-8	6-8	3	Průběžný kmen, provést zdravotní řez.
16	Spiraea van houttei – tavolník	keře					Odstranit.
17	Thuja sp. - zerav	keře		2	8-10	3-2	Tvarovaný živý plot, provést tvarovací řez, snížit o cca 2 m.
18	Juniperus chinensis Pfitzeriana - jalovec	keře			1	2	Polámaný, proschlý, odstranit.
19	Betula pendula – bříza bělokorá, Tilia cordata – lípa srdčitá, Salix caprea – veba jíva, Juniperis communis – jalovec, Pinus mugo –borovice kleč	27, 47	9/11 15/19	2-4	1-6	2	Stromy a keře, odstranit, ponechat lípu.
20	Tilia cordata – lípa srdčitá	150	48	8-10	10-15	3	Větvi se ve 2 m do třech kosterních větví, úzké úžlabí s vrůstající kůrou, provést zdravotní řez, odlehčovací řez a vázání kosterních větví – 3 ks.

2. Návrh

V návrhu sadových úprav je počítáno s vybudováním malé odpočinkové plochy doplněné lavičkami a odpadovým košem.

Zpevněná plocha je ve střední části doplněná záhonem osázeným hortenzií, kakostem a javorem červeným.

Podél živého plotu jsou navrženy výsadby hortenzií a pěnišníků.

Při budování komunikace je nutné dodržet normu ČSN 83 9061 *Technologie vegetačních úprav v krajině - Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních činnostech*

Všeobecné zásady provádění výkopových prací:

V kořenovém prostoru stromů, při výkopových pracích, je nutné dodržet následující podmínky: způsobení co nejmenšího poranění a následovně vytvoření co nejpříznivějších podmínek pro regeneraci kořenů.

V zásadě platí, že:

- podzim je příznivější než léto (sucho) a zima (mráz)
- krátká doba výstavby škodí méně než dlouhotrvající stavba

Výkopy v kořenové zóně stromů smějí být prováděny pouze ručně. Rypadla (bagr) a jiné stroje přetrhávají kořeny a odlamují je nejen na okraji hloubené vykopávky, nýbrž ještě 0,3 – 0,8 m dále. Tato neviditelná místa poškození zpravidla nejsou zpozorována, a proto nejsou ani ošetřena. V takovém případě kořeny odumřou většinou až ke kořenovému krčku (ke kmeni).

Je-li rýha delší dobu otevřená, kořeny usychají. Po zaplnění jámy nastupuje hniloba i zde a šíří se během let až ke kořenovému krčku. Tím je ohrožena stabilita stromů.

Při hloubení výkopů nesmějí být přerušeny kořeny a průměru větším než 3 cm. Případná poranění je nutno ošetřit. Kořeny je možné přerušit pouze řezem a řezná místa zahladit. Konce kořenů o průměru menším než 2 cm je nutno ošetřit růstovými stimulatory, kořeny o průměru větším než 2 cm je nutno ošetřit přípravky k ošetření ran.

Kořeny je nutno chránit před vysycháním a před účinky mrazu. Vysychání nejvíce urychluje slunce, vítr a mráz. Nejlepší je urychleně kořeny přikrýt zeminou a zalít. Pokud to není možné, musíme kořeny přikrýt textilií udržující vlhkost a zabraňující působení slunce a mrazu. Kořeny musí být udržovány vlhké, omotáme je textilií, zvlhčíme a obalíme materiálem bránícím výparu. Ještě lepší ochranou je bandáž z jílové kaše, juty a materiálu bránícího výparu.

Vzdálenost okraje výkopu od paty kmene se nesmí, podle výše citované normy, provádět v kořenovém prostoru. Pokud se nelze v jednotlivých případech vyhnout, nesmí se při tom vést blíže než 2,5m od paty kmene.

3. Technologie založení vegetačních prvků

Sadové úpravy budu provedeny podle následujících norem:

ČSN 83 9001 Sadovnictví a krajinářství - Terminologie - Základní odborné termíny a definice

ČSN 83 9011 Technologie vegetačních úprav v krajině - Práce s půdou

ČSN 83 9021 Technologie vegetačních úprav v krajině - Rostliny a jejich výsadba

ČSN 83 9031 Technologie vegetačních úprav v krajině - Travníky a jejich zakládání

ČSN 83 9041 Technologie vegetačních úprav v krajině - Technicko-biologické způsoby stabilizace terénu - Stabilizace výsevy, výsadbami, konstrukcemi ze živých a neživých materiálů a stavebních prvků, kombinované konstrukce

ČSN 83 9051 Technologie vegetačních úprav v krajině - Rozvojová a udržovací péče o vegetační plochy

ČSN 83 9061 Technologie vegetačních úprav v krajině - Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích

ČSN 46 4902 Výpěstky okrasných dřevin. Společná a základní ustanovení

Veškeré práce spojené s jednotlivými pěstebními opatřeními (řezy) a jejich kombinace musí splňovat **arboristické standardy řady A (SPPK A02 002)**. Arboristické standardy jsou součástí Standardů péče o přírodu a krajinu, které zpracovává a rozvíjí AOPK ČR. Jedná se o doporučení stanovující parametry výstupů a technický popis postupů jednotlivých činností běžně realizovaných v oblasti péče o přírodu a krajinu včetně vlastností použitých materiálů, výrobků a definice pojmů. Standardy po odborné oponentuře vydává AOPK ČR, která je zpracovává ve spolupráci s akademickými pracovišti a dalšími odbornými autoritami v příslušných oborech.

Vycházejí z příkladů dobré praxe v daném oboru a jsou podkladem, který má sloužit ke zkvalitnění prováděných prací, zajistit porovnatelnost výstupů i sjednocení termínů v komunikaci mezi projektanty, dodavateli, odběrateli, úřady, odbornými institucemi i orgány státní správy.

Realizátor arboristických prací by měl splňovat podmínku certifikace Evropský arborista (ETW).

VÝSADBA STROMŮ

Před zahájením výsadeb stromů je nutné ověřit trasy inženýrských sítí. Zejména stromy se umístí mimo ochranná pásma sítí.

Přípravná fáze před sázením:

Úprava kořenového systému - u stromů dodávaných s balem není třeba bal nijak upravovat, ani odstraňovat před výsadbou drátěné pletivo (černý drát, nikoli pozinkované) a obalový materiál např. jutu. Oba tyto materiály se v průběhu jednoho až dvou let samovolně rozpadnou - nedochází tak k deformacím kořenového systému. Je nutné rozvázat uzly obalového materiálu na vrchní straně obalu a uvolnit úvazek na kořenovém krčku.

Je třeba dbát na opatrnou manipulaci s živým rostlinným materiálem, k větším poraněním by nemělo docházet, stane-li se tak (např. při transportu), vniknou-li například větší rány, je vhodné zatříť je některým z prostředků na překrývání ran. Redukce kořenového systému bývá většinou prováděna již při vyzvednutí stromu a její realizace před výsadbou tedy není nutná. Při výsadbě se musí kořeny dřevin rozprostřít do jejich přirozené polohy. Manipulace se stromem je přípustná pouze za bal s pomocí zvedacích prostředků, ale nikoli za kmen stromu. Kořeny či kořenové baly je nutno ze všech stran prosypat, popř. obsypat zeminou či substrátem, který se pečlivě hutní, opatrně na bal a kořenový krček. Zeminu musíme dostatečně přitlačit, zejména v těsné blízkosti kořenů a balu, abychom eliminovali vzduchové kapsy v jámě a předešli tak vysoušení kořenů.

Po prosypání kořenů či balů se dřeviny ve výsadbové jámě zalijí dostatečným množstvím vody, v případě sednutí se doplní substrát.

Úprava koruny:

Při zakoupení rostlinného školkařského materiálu je následná údržba kvalitního stromu poměrně jednoduchá. Po výsadbě dochází pouze k rámcovému prosvětlení koruny, čímž se vyrovná porušený poměr mezi kořenovou a korunovou hmotou, vzniklý vyzvednutím stromku. Dbát na to, aby nebyl odstraněn terminální vrchol.

Zásady výchovného řezu:

- Úprava koruny se provádí prosvětlováním, nikoli zakracováním výhonů. Větve se tedy odstraňují řezem „na větevní límeček“ stejně jako u dospělého stromu.
- Především je třeba dbát na odstranění konkurenčních (kodominantních) výhonů a výhonů s vrůstající kůrou v úžlabí nebo výhonů s příliš ostrým úhlem větvení, u nichž by k vrůstání kůry mohlo dojít v budoucnu.
- Úprava koruny výchovným řezem by měla být ukončena max. do 10-ti let po výsadbě. Poté se pokračuje v běžné údržbě některou z obecných technologií řezu (zdravotní řez apod.).

VÝSADBA:

Stromy se vysází podle výkresu č. 03 v M 1 : 200. Vysází se stromy o obvodu kmínku uvedeném v rozpočtu a upevní se 3 kůly. Pro stromy se vyhloubí dostatečně velké jámy, které se vyhnojí tabletovým hnojivem (4 kusy hnojiva na 1 strom).

- V případě, že hloubka jámy je větší než výška balu, je třeba nejprve vyplnit dno jámy do potřebné výšky substrátem. Substrát je nutno dobře hutnit. *(Celá rostlina se po vysazení samovolně „sesedne“ níže, než byla vysazována, nesmí tedy při výsadbě dojít k „utopení“)*

- Po uložení balu do středu výsadbové jámy se do dna jámy zatlučou kůly statického zajištění, kůly se umísťují většinou podél kořenového balu a v půdoryse tvoří vrcholy rovnostranného trojúhelníku. Jáma se poté zasype substrátem, který se pečlivě hutní.
- Po zhutnění substrátu se jáma prolíje dostatečným množstvím vody (v případě sednutí povrchu se doplní substrát) a povrch jámy, tzv. kořenová mísa, se upraví a navrství vrstvou drčené kůry.
- Strom se upevní ke kůlům statického zajištění.
- Kmen stromu bude obalen rákosovou rohoží nebo jutou jako ochrana proti slunečním paprskům, které dokáží mladou kůru poškodit.

Výsadbu stromů lze provést ve dvou sezónách - podzimní (cca od září do zamrznutí) a jarní (od rozmrznutí do začátku rašení). V zásadě se ale připravené alejové stromy s balem dají vysazovat v průběhu celého roku (vyjma suchých období s vysokou intenzitou slunečního záření) bez znatelně ovlivněného procenta ujímavosti.

STATICKE ZAJIŠTĚNÍ:

Statické zajištění vysazovaného stromu je nutné ze dvou základních důvodů:

- Strom přijde o větší část kořenů, není na stanovišti dostatečně fixován a v důsledku pohybů kmene (a současně kořenového balu) větrem dochází k neustálému trhání nově vznikajících tenkých kořínků.

Pro statické zajištění se používají většinou dřevěné kůly o průměru 6 -10 cm. Kmen se k těmto kůlům připevní pomocí vazby z přírodních materiálů nebo pomocí plastických popruhů. Vazba musí fixovat kmen proti pohybům do stran, ale naopak nesmí bránit pohybu směrem dolů - ten může nastat při sedání substrátu.

Kůly, aby byly skutečně pevné a vhodně plnily svou funkci, je třeba je zatluoci do dna výsadbové jámy. Vazba se umístí na horní okraj sloupů, aby při pohybech koruny nedocházelo k odírání kmínku o horní část konstrukce.

Když strom na stanovišti zakoření, je třeba odstranit kůly i s vazbou, aby nedocházelo k jejímu zarůstání do sílícího kmínku.

Vlastní výsadbu by měli bezpodmínečně provádět odborníci, nebo alespoň pracovníci se zajištěným odborným dozorem. Nedodržení některé z uvedených zásad při výsadbě, může vést nejen k deformacím růstu, ale i k úhynu vyššího procenta vysazovaných stromů.

OCHRANA KMENE STROMU PŘED KORNÍ SPÁLOU:

Po výsadbě alejových stromů je nutné kmeny chránit přímým účinkům slunečního záření. Kmeny se doporučují obalit jutovou tkaninou nebo rákosovou rohoží, která je chrání před přímou radiací, vysokými letními teplotami a vysycháním povrchových buněk.

VÝSADBA KEŘŮ A TRVALEK

Výsadby keřů jsou navrhovány jako souvislé plochy do předem připravených záhonů.

V ploše záhonů bude nejprve kvalitně připravena půda. Tvary a velikosti záhonů jsou graficky znázorněny na výkrese č. 03 v M 1 : 200.

Příprava spočívá v:

1. Likvidací plevelů, zejména vytrvalých - likvidace plevelů před výsadbou by měla být aplikována 2 x v několikátýdenním odstupu. Likvidace vytrvalých plevelů je nejúčinnější chemickou cestou - postřik herbicidem.

2. Půda bude řádně zpracována do hloubky minimálně 35 cm (rytím, frérováním). V okolí stávajících stromů provádět přípravu půdy ručně, šetrně ke kořenovému systému stromů. Po zpracování se půda upraví hrabáním. Podle výkresu č. 03 v M 1 : 200 se vysadí keře a trvalky (kontejnerované) do jamek.
3. Dodání minerálních hnojiv - pro zásobní hnojení bude aplikováno tabletové hnojení do výsadbových jamek - 2 tablety ke každému keři.
4. Výsadba rostlinného materiálu bude do jamek o objemu rovnajícímu se velikosti kontejneru (vzhledem k záhonové přípravě půdy nejsou větší jamky nezbytné). Výsadba bude do trojsponu v hustotě uvedené v seznamu použitých dřevin, který je součástí této průvodní zprávy.

Specifikace rostlinného materiálu:

Vysazovaný rostlinný materiál musí být svou kvalitou ve shodě s předepsanou normou. Použije se zdravý fytopatologicky nezávadný materiál z ověřených školkařských zdrojů. Rostlinný materiál pro výsadbu musí splňovat tyto podmínky:

1. Sazenice budou převážně v kontejnerech, výjimečně s balem – podle sezónní dostupnosti.
2. Sazenice budou velikosti alespoň 40 cm (kromě výjimek u druhů, kde to není reálné). Celý záhon se po výsadbě zamulčuje vrstvou borky (drcené kůry jehličnatých stromů) ve vrstvě 10 – 15 cm, u trvalek 5 cm. Výsadby budou do 3 až 5 dnů po zamulčování chemicky ošetřeny proti vzcházení plevelů ze semene (1/2 kg na 100m²) ap.).

MULČOVÁNÍ:

Mulčování povrchu kořenové mísy, jejího bezprostředního okolí a keřových skupin ihned po výsadbě a jeho pravidelná kontrola a doplňování je jedna z nejdůležitějších součástí povýsadbové péče. Vrstva mulče (jako půdního pokryvu nových výsadeb) nesmí být vyšší než 10-15 cm. Touto vrstvou již plevel obtížně prorůstá, pokud se použije vyšší vrstva mulče, dřevina do ní snadno zakoření asimilačními kořínky a je tak více náchylná na teplotní a především vlhkostní změny.

ZAKLÁDÁNÍ TRÁVNÍKU:

Nový trávník je navržený založit na ploše - na výkrese označená šrafovou.

Pro všechny trávníky, platí následující postup zakládání:

Zásady pro založení trávníku

a) Příprava půdy

Základem je dokonalá zahradnická příprava půdy před výsevem osiva. Odstraníme kameny a jiné nežádoucí předměty a pozemek urovnáme tak, abychom mohli následně půdu řádně prokypřit do hloubky 12–15 cm, případně ji můžeme vylehčit středně jemným pískem. Aplikujeme zásobní hnojení fosforem a draslíkem do půdního profilu. V předseťové přípravě rovněž zapravíme potřebné živiny (NPK) v dávce 30-50g/m². Po následném vzejití plevelů provedeme mechanické nebo chemické odplevelení pozemku, které je vhodné při opětovném vzejití opakovat.

b) Výsev osiva

Vhodný výběr travní směsi určuje vlastnosti a charakter budoucího trávníku. Proto výběr travní směsi v žádném případě nelze podcenit.

Vysévat můžeme od jara až do konce října s přihlédnutím k půdním a klimatickým podmínkám. Osivo vyséváme secím strojkem nebo ručně - na široko. Před výsevem je vhodné osivo travní směsi promíchat a rozdělit na dva stejné díly. První díl osiva vyséváme podélně a druhý díl kolmo na první. Tím docílíme rovnoměrného výsevu.

Po výsevu osivo lehce zapravíme hráběmi do hloubky 2-3 mm, povrch půdy utužíme např. zahradním válcem. Jemně zavlažujeme až do vzejití travních rostlin.

Dle zvolené travní směsi osivo vzchází za 20 – 35 dní. Výsevek travní směsi se pohybuje v rozmezí 15 - 30g na 1 m² v návaznosti na kvalitě přípravy půdy, druhu travní směsi a technice výsevu.

c) Závlaha založeného trávníku

Během vzcházení nově založeného travního porostu je třeba vrchní vrstvu půdy udržovat stále vlhkou až do vzejití travních rostlin. Vytvoří-li se v průběhu vzcházení půdní škraloup, je nutné ho opatrně rozrušit hráběmi nebo rýhovaným válcem.

Při závlaze dbáme na to, abychom vyseté osivo nevyplavili proudem vody, proto používáme zahradní rozstřikovač s jemným rozstřikem. Závlahu provádíme intenzivně nejlépe v ranních či večerních hodinách.

d) Sečení travních porostů

Sečení nově založeného trávníku provádíme při výšce cca 80-100 mm a to zásadně ostrými nástroji (kosa, srp, žací nůž). Výšku snižujeme maximálně o jednu třetinu z celkové výšky rostlin. První sečí zlikvidujeme více jak 90 % jednoletých plevelů, které vzejdou současně s osivem trav (plevelé z půdní zásoby). Po třetí seči nově založený trávník můžeme kosit již na požadovanou výšku. Další sečení opakujeme dle typu trávníku a přírůstku travní hmoty v průměru 1-2 krát týdně.

ROZVOJOVÁ A UDRŽOVACÍ PÉČE:

Po založení nových vegetačních ploch je nezbytností, aby byla zajištěna minimálně 2-letá udržovací a rozvojová péče.

Povýsadbová péče spočívá především v následujících opatřeních:

1. zálivka a hnojení
2. péče o závlahovou mísu, kypření a odplevelení výsadeb
3. odplevelování keřových skupin
4. výchovný řez korun mladých stromů
5. pravidelná kontrola kotvení a jeho včasné odstranění
6. ošetření mechanických poranění vzniklých při výsadbě a v prvních letech po ní
7. ochrana před chorobami a škůdci
8. kontrola obalového materiálu chránící kmen proti korní spále a jeho včasné odstranění
9. péče o trávníky, pravidelné kosení, hnojení a odplevelování

Základní údržba travnatých ploch spočívá v:

Péče o intenzivní trávníky ve všech ročních obdobích

Jaro

Jakmile oschne vrchní vrstva půdy můžeme začít s nezbytnými pracemi, které probudí trávník ze zimního spánku. Začínáme důkladným úklidem povrchu trávníku, na který navazují další prospěšná opatření:

- z trávníku odstraníme všechno napadané nebo naváté listí, větve, případně kameny
- ostřejšími a ještě lépe vertikutačními hráběmi vyhrabeme či prořežeme stávající drn do hloubky 3-5 mm. Tímto zásahem trávník provzdušníme, odstraníme mech a vznikající plst – trávník je jako znovuzrozený. Pro sběr "vyčesané hmoty" můžeme použít travní sekačku. Sebranou hmotu kompostujeme.

- žloutnoucí nebo hnědavý trávnickový porost je následek velkého utužení půdy nebo jejího přemokření či nevyhovujícího výživného stavu, někdy i působení houbových chorob. V důsledku toho musíme provést aerifikaci s následným rovnoměrným rozházením ostrého křemičitého písku (1000g na 1m²).
- nesmíme také zapomínat na správnou výživu travního drnu, nejlépe aplikací plného kombinovaného hnojiva (30 g na 1m²). Musíme si uvědomit, že velké množství sečí ve vegetačním období odčerpá z půdy množství živin, které pro úspěšný růst trávniku musíme do půdy zpátky dodat a průběžně udržovat. Pro rychlou regeneraci poškozených travních rostlin můžeme pravidelně rozhodit i malou dávku ledku vápenatého (10g na 1m²).
- v případě silně poškozených míst v trávniku je vhodné provést přísev travní směsí použitou při založení trávniku nebo travní směsí OBNOVA® (25 g na 1m²), která rychle poškozená místa v trávniku zaplní
- trávník, který je poškozen z více jak padesáti procent, je nejlépe obnovit celý
- koncem jara provedeme chemickou nebo mechanickou cestou zásah proti širokolistým plevelům, které do okrasných nebo zátěžových trávníků rozhodně nepatří

Léto

Ošetřování stávajících trávníků spočívá především v několika málo zásazích, které ale musíme provádět ve správný čas a správným způsobem. Zejména v červenci a srpnu, tedy v období plného léta, které prověří kvalitu založených trávníků a péči, kterou jim věnujeme. Zejména trávníky zakládáné na jaře ošetřujeme velmi šetrně, dokud řádně nezakoření. Všechny trávníky sečeme v potřebných intervalech vždy podle účelu, ke kterému trávník pěstujeme a podle rychlosti obrůstání. Musíme se držet pravidla, že při teplotách vyšších než 25°C zkracujeme porost o třetinu délky, při 20 až 25°C o jednu polovinu a při teplotě pod 20°C můžeme zkracovat o dvě třetiny délky porostu. Jinak musíme počítat s tím, že prudkým slunečním svitem trávník zežloutne, prořídne a neskýtá pěkný pohled. Trávník nikdy nesmí přeschnout. Proto zavlažujeme většími dávkami vody, nejlépe 20 mm/1 m² každé 3 až 4 dny, či menšími dávkami každý den brzy ráno nebo po západu slunce. Nikdy nezavlažujeme za plného slunce, způsobili bychom úpal rostlin a prudký rozvoj travních hub, rzí a plísní, které by porost značně poškodily. Abychom udrželi svěží zelený vzhled trávníků a uhradili živiny odčerpané pokosem, přihnojujeme travní porosty dusíkatými hnojivy ve 14 až 20 denních intervalech. Nový trávník zakládáme v červenci nebo srpnu jen za předpokladu možnosti účinné závlahy, neboť osetá plocha nesmí vyschnout. Zaléváme jemným rozstřikovačem nepřetržitě od výsevu až do vzejití travních rostlin.

Podzim

Podzimní měsíce umožňují, dokonce vyžadují celý systém zásahů a opatření v péči o trávníky, neboť je to velmi vhodné období jak pro zakládání trávníků, tak i pro další regenerační opatření. Cílem je nejen zlepšení travního porostu, ale také příprava trávniku na dobré přezimování.

Na začátku podzimu je vhodné zopakovat jarní zásahy jako je vertikutace, případně i aerifikace. Nesmíme také zapomínat na správnou výživu travního drnu, nejlépe aplikací plného kombinovaného hnojiva, poněvadž větší počet sečí v předchozím období odčerpá z půdy velké množství živin, které je nutné pro růst trávniku v podzimním období a pro úspěšné přezimování do půdy dodat. Pokud ještě na podzim chceme upravit nevyhovující půdní reakci vápněním (optimální je pH 5.5 - 6.5) použijeme mletý vápenec, nebo ještě lépe dolomitický vápenec, který obsahuje navíc hořčík. Nikdy ale nevápníme a nehnojíme

současně ani vápenatá hnojiva a průmyslová hnojiva nemícháme. Dvouděložné plevely v trávnicích nejsou hezké ani účelné, odebírají travám vodu i živiny a postupně je z porostu vytlačují. Z hlediska biologie vývoje plevelů je právě září vhodným obdobím pro jejich likvidaci a potlačení. Proto zaplevelené travnaté plochy ošetřujeme běžně dostupnými chemickými přípravky. V případě silně poškozených míst v trávníku je vhodné provést přísev travní směsí použitou při založení trávníku nebo travní směsí **OBNOVA®**. Do konce října ještě můžeme rovněž zakládat nové trávníky s tím, že při rychlém ochlazení budou vzcházet na jaře příštího roku. V návaznosti na klimatické podmínky provedeme v listopadu poslední seč travního porostu, současně odstraníme napadané listí a jiné organické zbytky. V případě výskytu myší, klademe za suchého počasí do nor otrávené nástrahy. Před nástupem zimy je možné na trávník rozprostřít vrstvu vyzrálého kompostu, který přispěje k vyrovnání povrchu a zlepšení výživného stavu.

Zima

Trávníky přezimujeme mírně obrostlé. Stařina /odumřelá travní hmota/ musí být před nástupem zimy z trávníků odstraněna, jinak hrozí v průběhu zimy silná infekce houbovými chorobami. Při déletrvajících mrazech bez sněhové pokrývky po trávnicích nechodíme ani je jinak nezatěžujeme z důvodu silného poškození travních rostlin. Při oblevě rovněž na travní plochu nevstupujeme, neboť hrozí vyšlapání nerovností ve změkklé půdě.

Výživa a hnojení

Základem dokonalého trávníku je vyrovnaná a dostatečná výživa, která ovlivňuje kvalitu travního porostu a jeho odolnost vůči zátěži, chorobám a stresům.

Především často kosené parkové, golfové zátěžové trávníky jsou na výživu velmi náročné. Potřebné množství živin stanovíme nejlépe rozbořením půdy, vizuálním posouzením porostu a doporučenými dávkami hnojiv.

Živiny dodáváme organickými hnojivy nebo hnojivy průmyslovými v granulované či kapalné formě. Organická hnojiva zlepšují fyzikální vlastnosti půdy, zvyšují poutání živin v půdním komplexu, zvyšují činnost půdní mikroflóry a vodní jímavost půdy.

Základními výživovými prvky jsou:

- **Dusík (N)** - podporuje růst a intenzitu odnožování trav
- **Fosfor (P)** - ovlivňuje nasazování odnoží a růst kořenové soustavy
- **Draslík (K)** - zvyšuje odolnost trav proti chorobám, poškození zimními mrazy a nedostatku vody

Doplňkovými prvky jsou:

- **Vápník (Ca)** - stavební prvek rostlinných buněk
- **Hořčík (Mg) a Železo (Fe)** - důležité pro listovou zeleň a tvorbu organické hmoty

Dávkování čistých živin (Dusík, Fosfor, Draslík, Hořčík) v kg/100m²/rok

Druh trávníku	Dusík	Fosfor	Draslík	Hořčík
parkové trávníky	0.55-0.75	0.25-0.45	0.8-1.2	0.1-0.2

U profesionálně udržovaných trávníků (především golfová hřiště a fotbalové trávníky) se dávky živin oproti dávkám v tabulce zvyšují dle potřeby o 10-15 %.

Vertikutace

Vertikutace je vertikální řez trávnickového drnu. Provádí se speciálními vertikutačními hráběmi, na větších plochách motorovým vertikutátorem. Nože se zařezávají do hloubky 3 – 5 mm kořenové sféry, čistí travní drn od odumřelé travní hmoty a umožňují přístup vody, živin a světla do trávniku. Vyhrabané zbytky hmoty je možno kompostovat. Po tomto zásahu je důležité přihnojení trávniku nejlépe plným kombinovaným hnojivem v případě jeho dobrého stavu nebo u poškozených trávníků přihnojení rychleji rozpustnými dusíkatými hnojivy pro včasnou regeneraci.

Aerifikace

Aerifikací se rozumí provzdušnění půdy aerifikačními vidlemi nebo aerifikačním válcem. Duté hroty tohoto nářadí pronikají do hloubky 100-120 mm, odkud na povrch vynášejí válečky půdy. Vzniklé otvory se zasypávají ostrým křemičitým pískem, čímž dochází k úpravě vzdušných a vodních poměrů v půdě. Provádíme ji v případě silně utuženého travního drnu a půdy nebo při povrchovém přemokření.

4. Seznam použitých dřevin

Poř. číslo	Druh	Počet ks/m ²	Počet ks celkem
	Listnaté stromy		
1	Acer rubrum – javor červený		2
	Listnaté keře a trvalky		
2	Hydrangea macrophylla – hortenzie velkolistá	1	26
3	Rhododendron yakushmanum 'Fantastica' - pěnišník	1	20
4	Geranium macrorrhizum 'Spessart' - kakost oddenkatý	6	71

Irena Dundychová

Npor. Jana Lašky 3095
Havlíčkův Brod